

ZARZĄDZENIE NR 235a/2025

Burmistrza Miasta Chojnice

z dnia 31.12.2025 r.

w sprawie zatwierdzenia Planu Opiekuńczo–Wychowawczo-Edukacyjnego Żłobka Miejskiego Nr 2 w Chojnicach.

Na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 798 z późn. zm.) oraz § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 grudnia 2024 r. w sprawie standardów opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. 2024 poz. 1882), zarządza się, co następuje:

§ 1.

Zatwierdza się Plan Opiekuńczo-Wychowawczo-Edukacyjny Żłobka Miejskiego Nr 2 w Chojnicach, stanowiący załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2.

Plan, o którym mowa w § 1, obowiązuje od dnia 1 stycznia 2026 r. i podlega aktualizacji nie rzadziej niż raz w roku.

§ 3.

Wykonanie zarządzenia powierza się Dyrektorowi Żłobka Miejskiego Nr 2 w Chojnicach.

§ 4.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Burmistrz Miasta Chojnice

dr inż. Arseniusz Finster

Plan Opiekuńczo-Wychowawczo-Edukacyjny Żłobka Miejskiego nr 2 w Chojnicach od 1.01.2026

1. Nazwa Instytucji:

- a. Organ prowadzący: Gmina Miejska Chojnice

2. Lokalizacja:

- a. Adres: ul. Portowa 3
89-600 Chojnice
- b. Dostęp do środków transportu: parking na terenie placówki i wokół żłobka, najbliższy dojazd Autobus Linia 7 (ul. Ceynowy), 4/8 (ul. Młodzieżowa).

3. Struktura i zasoby:

- a. Liczba miejsc: 100
- b. Grupy wiekowe: do lat 3
- c. Dostępność specjalistycznych sal: sala terapii światłem, przestronne sale dostosowane do zajęć ruchowych
- d. Przestrzenie zewnętrzne: plac zabaw, ogródek, teren trawiasty

4. Kierownictwo i kontakt:

- a. Dyrektor: mgr Magdalena Sobieraj
- b. Osoby kontaktowe:
Magdalena Sobieraj- Dyrektor Żłobka
Renata Kowalik – obsługa sekretariatu tel. 52 39 759 83,
e-mail: zlobek2@miastochojnice.pl

5. Charakter i metody pracy:

- a. Metodyka: elementy Pedagogiki Montessori, metody polisensoryczne, muzykoterapia, słowne, aktywnego działania, wspierające świadomość własnego ciała etc.
- b. Innowacje/programy: “Małe rączki w wielkim ogrodzie”; “Poznajmy świat”; “Gramy zmysłami”; projekt “Zabawa sztuką”

6. Bezpieczeństwo i dostosowanie do potrzeb dzieci:

- a. Dostosowanie obiektu: możliwość wjazdu do obiektu wózkiem, obiekt dostosowane do potrzeb dzieci niepełnosprawnych
- b. Monitoring: zewnętrzny, hol wewnątrz budynku. Dostęp do monitoringu mają tylko osoby do tego upoważnione. Rodzice nie mają do niego dostępu.

Opracowała: Magdalena Sobieraj, przedstawiciele Zespołu Opiekuńczego Żłobka:
Lidia Meyer, Agnieszka Szczesiak.

Wstęp

Niniejszy plan opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjny został opracowany w oparciu o Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 grudnia 2024 r. w sprawie standardów opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz Konwencję o Prawach Dziecka, z uwzględnieniem wytycznych zawartych w poradniku Fundacji Rozwoju Dzieci im. Komeńskiego.

Głównym celem planu jest zapewnienie wszechstronnego rozwoju dzieci, ich bezpieczeństwa oraz stworzenie optymalnych warunków do nauki i zabawy.

I Cele ogólne

1. Zapewnienie dziecku bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu.
2. Wspieranie rozwoju psychomotorycznego, emocjonalnego i społecznego dziecka.
3. Kształtowanie poczucia tożsamości i autonomii dziecka.
4. Współpraca z rodzicami w celu ujednoczenia oddziaływań wychowawczych i podnoszenia ich kompetencji rodzicielskich.
5. Tworzenie warunków do swobodnej zabawy i eksploracji.

1. Opieka i bezpieczeństwo

Pielęgnacja:

- a. Codziennie:** Dbłość o higienę osobistą (przewijanie, mycie rąk), wspieranie samodzielności w czynnościach higienicznych. Konkretnie działania: zachęcanie do samodzielnego mycia rąk po zabawie, wspólne mycie zębów (naśladownictwo), nauka korzystania z nocnika.
- b. Szczegółowa lista działań wspierających autonomię w czynnościach higienicznych-** znajduje się w **Załączniku A.**
- c. Bezpieczeństwo:** Stały nadzór nad dziećmi, zabezpieczanie sal zabaw i placu zabaw, eliminowanie potencjalnych zagrożeń.

Żywnienie:

- d. Plan:** Zbilansowane, zdrowe posiłki dostosowane do wieku i potrzeb żywieniowych dzieci. Uwzględnienie specyficznych diet i alergii: *gromadzenie informacji o alergiach i nietolerancjach pokarmowych na początku roku, współpraca z dietetykiem w celu przygotowania alternatywnych jadłospisów.*
- e. Kształtowanie nawyków:** Zachęcanie do próbowania nowych smaków, nauka samodzielnego jedzenia, dostęp do wody w każdym momencie w ciągu dnia.
- f.** Szczegółowa **lista działań wspierających samodzielność podczas posiłków** znajduje się w **Załączniku A.**

Wypoczynek:

Każdego dnia personel stwarza dzieciom warunki do odpoczynku w placówce w dwóch formach: odpoczynek na leżakach lub na dywanie.

- g. Drzemka:** Zapewnienie spokojnego miejsca do drzemki dostosowanego do indywidualnych potrzeb dziecka. Indywidualne rytuały usypiania: *głaskanie po plecach, śpiewanie kołysanki, włączanie cichej muzyki relaksacyjnej.*
- h. Relaks:** Wprowadzanie rytuałów usypiania, tworzenie atmosfery sprzyjającej odpoczynkowi. Przykładowe piosenki: „Aaa, kotki dwa”, *bajki terapeutyczne, muzyka relaksacyjna dla dzieci*

2.Rozwój psychomotoryczny

Rozwój ruchowy:

- a. Zabawy:** Organizowanie zabaw ruchowych, dostarczanie zabawek wspierających motorykę małą i dużą: *turlanie piłek, zabawy z chustką animacyjną, zabawy z kreatywną chustką Klanza budowanie wieży z klocków, pokonywanie torów przeszkód,*
- b. Aktywność na świeżym powietrzu:** Codzienne spacerunki i zabawy w ogrodzie żłobkowym, dostosowane do warunków pogodowych. Przykładowe zabawy na dworze: *zabawy w piaskownicy, zbieranie liści i patyków, zabawy na zjeżdżalni, bujakach, huśtawki. jazda na rowerkach, gra w piłkę, zabawy w domkach etc.*

Rozwój poznawczy:

- c. Sensoryka:** Stymulacja zmysłów poprzez zabawy z różnymi fakturami, dźwiękami, kolorami i materiałami. Przykładowe zabawy sensoryczne: *malowanie palcami na folii, zabawa w „ciepło-zimno”, pudełko z piaskiem kinetycznym, szuflowanie fasoli, zabawy w Sali terapii światłem, ścieżki sensoryczne*

- d. Mowa:** Rozwijanie mowy poprzez czytanie książeczek, opowiadanie bajek, śpiewanie piosenek, teatrzyk Kamishibai, zajęcia umuzykalniające, gimnastyka buzi i języka. Lista proponowanych książek i piosenek: *seria „Pucio”, „Kicia Kocia”, „Moja pierwsza encyklopedia”, piosenki z repertuaru „Śpiewające Brzdące”*
- e. Nauka:** Wprowadzanie prostych pojęć (kształty, kolory, liczby) w formie zabawy. Konkretnie zajęcia tematyczne:
- *Dzień marchewki, Dzień dyni, Dzień kredki*
  - *Poznajemy zwierzęta na wsi*
  - *Mój dom i rodzina*
- f.** W celu zapewnienia wszechstronnego rozwoju w placówce wydzielono strefy zainteresowań.

g. Rozwój ekspresji twórczej:

Stymulowanie swobodnej ekspresji dziecka poprzez różnorodne działania plastyczne, muzyczne, ruchowe i sensoryczne. **Wspieranie rozwoju kreatywności i wyobraźni** poprzez tworzenie warunków do samodzielnych poszukiwań i eksperymentowania. **Budowanie poczucia sprawczości** – dziecko doświadcza, że może tworzyć i wpływać na otoczenie.

3. Rozwój emocjonalny

Relacje:

- a. **Współpraca:** Zachęcanie do współpracy w grupie, uczenie dzielenia się zabawkami. Metody pracy z konfliktem: *ustalenie zasad „jedna zabawka na raz”, nauka mówienia „proszę” i „dziękuję”, mediacje w drobnych konfliktach.*
- b. **Empatia:** Uwrażliwianie na potrzeby innych dzieci, nauka wyrażania emocji. Sposoby wspierania empatii: *rozmowy o uczuciach, zabawy z lalkami, wzajemne pocieszanie się, troska o innych.*

4. Rozwój społeczny:

Poczucie przynależności: Wspieranie u dzieci poczucia przynależności i uważności na inne osoby. Działania integrujące grupę: *wspólne śpiewanie piosenek powitalnych, „krąg” na dywanie, wspólne porządkowanie Sali, wspólne spacerowanie, obchodzenie uroczystości żłobkowych, warsztaty*

Szczegółowy plan dnia/ Harmonogram obejmujący stałe i zmienne elementy dnia.

Szczegółowy plan dnia, który stanowi stałą rutynę, dając dzieciom poczucie bezpieczeństwa i przewidywalności, znajduje się w **Załączniku B.**

Metody pracy z dziećmi:

Metody dostosowane są do wieku, możliwości rozwojowych, potrzeb oraz indywidualnego tempa rozwoju każdego dziecka. Szczegółowe metody pracy z dziećmi znajdują się w **PKT. II**

Samodzielność:

Wspieranie samodzielności w jedzeniu, ubieraniu się i porządkowaniu zabawek -przez cały rok. Zabawki oznaczone w sposób zrozumiały dla dzieci.

5. Adaptacja:

- a. **Nowe dzieci:** Indywidualne podejście do dzieci w okresie adaptacji, ścisła współpraca z rodzicami: *możliwość krótszych pobyków, obecność rodzica w placówce przez pierwsze dni.*
- b. Szczegóły dotyczące przebiegu tego procesu są zawarte w osobnym, ramowym planie adaptacji. **Załącznik C.**
- c. **Wsparcie:** Zapewnienie dziecku poczucia bezpieczeństwa i akceptacji.

II Metody pracy z dziećmi

Metody i formy pracy z dziećmi m.in. metody czynne, oglądowe, słowne; formy: indywidualne, zespołowe, zbiorowe.

1.Zabawy paluszkowe i dźwiękonaśladowcze wg. Metody prof. Marty Bogdanowicz przy pomocy dłoni i palców tworzone są ilustracje do krótkich i zabawnych historyjek, wierszyków i opowiadań („Idzie rak”, „Ważyła kokoszka kaszę”, „Dwa Michały”, „Idzie kominiarz po drabinie”).

Podczas zabaw dźwiękonaśladowczych wykorzystywane są wierszyki i historyjki zawierające wyrazy przypominające odgłosy płynące z otaczającego świata (szum wiatru, kapanie deszczu, odgłosy zwierząt).

2.Zabawy plastyczne „Kolorowy świat wokół nas” – malujemy, rysujemy, tworzymy. Celem zajęć jest poznawanie i utrwalanie kolorów. W ciągu roku w trakcie imprez okolicznościowych organizowane są dni, w których dzieci przychodzą ubrane na kolorowo. W tych dniach także podczas zajęć wykorzystywane są pomoce i rekwizyty w różnych odcieniach w zależności od pory roku oraz imprezy okolicznościowej. Zajęcia mają na celu rozwój motoryki małej i koordynacji wzrokowo-ruchowej. Tego typu zabawy wpływają korzystnie na rozwój twórczego myślenia, pobudzają wyobraźnię oraz poprawiają koncentrację uwagi.

3.Zabawy sensoryczne: mieszamy, przelewamy, gniciemy, wączymy, smakujemy. Podczas zabawy dzieci poznają różne konsystencje, tekstury i kształty. Zajęcia wpływają na nabywanie umiejętności związanych z odbiorem, klasyfikacją i łączeniem wrażeń zmysłowych oraz rozwój mowy.

4.Zabawy muzyczno-ruchowe: gimnastyka, taniec, śpiew.

Bawiąc się dzieci zapamiętują teksty piosenek i wierszyków. Zajęcia rozwijają inwencję twórczą, słuch muzyczny, koordynację ruchową oraz wzrokowo-ruchową. Mają na celu rozwój motoryczny u dzieci i przyspieszają nabywanie umiejętności wypowiedzenia się.

W zależności od pogody i nastroju naszych podopiecznych przebywamy na placu zabaw, spacerach lub w sali.

5. Zabawy usprawniające mowę: gimnastyka buzi i języka.

Zajęcia usprawniają działania aparatu mowy i narządów artykulacyjnych. Mają na celu pomóc w przewyżnianiu trudności rozwojowych związanych z nabywaniem umiejętności poprawnej mowy u dzieci.

6. Czytanie bajek, wierszyków, rymowanek, teatrzyków. Współpraca z Miejską Biblioteką Publiczną dla Dzieci -cykliczne zajęcia. Czytanie dzieciom bajek, prezentowanie teatrzyków etc. ma na celu wspieranie ich rozwoju emocjonalno-poznawczego i kształtowanie wyobraźni. W toku zajęć stopniowo przechodzimy od pasywnego słuchania do aktywnego uczestniczenia dziecka w czytanych bajkach.

7. Zabawy edukacyjno-wychowawcze: uczymy się poprawnych zachowań i grzecznościowych zwrotów, wdramy zasady mini savoir-vivre. To zajęcia mające na celu przede wszystkim naukę czynności samoobsługowych, zachęcanie do samodzielności oraz wdrażanie do społecznego funkcjonowania, funkcjonowania w grupie rówieśniczej.

8. Edukacja zdrowotna, czyli nauka i kształtowanie nawyków higieniczno-zdrowotnych w codziennych czynnościach.

9. Teatrzyk Kamishibai- kontakt ze sztuką daje dzieciom możliwość rozwijania wyobraźni, a także pozwala na przeżywanie emocji towarzyszących aktorom razem z nimi.

10. Zabawy badawcze, doświadczenia, obserwacje przyrodnicze

Naturalną metodą poznawczą stosowaną przez dzieci w wieku żłobkowym jest aktywność badawcza- samodzielne odkrywanie.

11. Zabawy i ćwiczenia relaksacyjne - Wykorzystanie relaksacji ma ogromny walor terapeutyczny. Pozwala regulować poziom napięcia stresowego, szybko regeneruje siły, łagodzi niepokój, zwiększa kontakt z własnym ciałem i uczy panowania nad własnymi emocjami.

12. Edukacja językowa - Język angielski- czyli kontekstowe osłuchiwanie dzieci z językiem angielskim w okresie szczególnej wrażliwości językowej (0-6) tak, żeby angielski nigdy nie stał się dla nich językiem obcym. Metody stosowane podczas zajęć: metoda reagowania całym ciałem, nauka poprzez śpiew i taniec itp.

13. Zajęcia z elementami Pedagogiki wg Marii Montessori. Metoda ta daje dziecku szansę wszechstronnego rozwoju: fizycznego, kulturowego i społecznego. Pomaga w rozwijaniu indywidualnych cech osobowości, w formułowaniu prawidłowego charakteru, zdobywaniu wiedzy. W trakcie zajęć dziecko przede wszystkim ma kontakt z rówieśnikami, uczy się słuchać kogoś innego niż rodzica, bawi się i pracuje w grupie.

14.Ćwiczenia z elementami Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne to system niezwykle prostych i naturalnych ćwiczeń, które wspierają rozwój psychomotoryczny dzieci- rozwija sprawność ruchową, świadomość własnego ciała i orientacji w przestrzeni, usprawnia motorykę, buduje poczucie własnej siły i sprawności. Dziecko nabiera zaufania do siebie i innych oraz uzyskuje poczucie bezpieczeństwa we wspólnym działaniu.

Uczymy samodzielności i higieny osobistej: samodzielnego spożywania posiłków i mycia rącek, korzystania z toalety, ubierania i rozbierania się itp.

III Załączniki

Załącznik A:

A) DZIAŁANIA PERSONELU,

Działania personelu wspierające autonomię dziecka podczas czynności higienicznych:

Personel:

- opisuje czynności higieniczne, jakie wykonuje razem z dzieckiem, żeby dziecko wiedziało, co będzie się z nim działo w kontakcie z dorosłym. Informuje dziecko o zamiarze zmiany mu pieluszki i upewnia się, że dziecko rozumie jego intencje.

Działania personelu wspierające samodzielność dziecka podczas posiłków:

Personel:

- zaprasza dzieci do wspólnego nakrywania do stołu i sprzątania po posiłku;
- daje dzieciom tyle czasu na posiłek, ile potrzebują.

Sposoby nawiązywania relacji z dziećmi dające im poczucie bezpieczeństwa:

Personel:

- często znajduje się w fizycznej bliskości dzieci, siedząc obok nich na ich poziomie, np. na podłodze lub przy stole;
- odzwierciedla emocje dzieci, ich radość i entuzjazm oraz inne emocje. Stara się utrzymać pozytywne emocje w kontakcie z dziećmi, żartuje z nimi, uśmiecha się i śmieje, reaguje na interakcje z dziećmi w ciepły sposób;
- jest uważny na trudne momenty dzieci (zmęczenie, przestymulowanie) i wspiera je, aranżując zmiany w otoczeniu, dostosowując ton głosu i styl interakcji do sytuacji;
- pozwala dzieciom się przytulać i utrzymywać fizyczną bliskość w odpowiedzi na werbalne lub niewerbalne intencje dzieci.

Sposoby reagowania werbalnie i niewerbalnie na zachowania dzieci:

Personel:

- swobodnie dołącza do zabawy i aktywności z dziećmi lub oddala się, gdy dzieci go nie potrzebują;
- pozwala dzieciom na popełnianie błędów i zachęca do samodzielnego ich naprawiania/rozwiązywania problemów, jeżeli są na to gotowe;
- akceptuje wyrażanie emocji przez dzieci;
- okazuje szacunek dzieciom, wyrażając to również poprzez formy grzecznościowe: „dziękuję ci”, „proszę”.

Sposoby komunikowania dzieciom aktywności w ciągu dnia i zmian z tym związanych

Personel:

- uprzedza dziecko o działaniu, które będzie podejmowane z jego udziałem (np. zmiana pieluchy lub wycieranie nosa lub buzi), i czeka na jego odpowiedź (werbalną lub niewerbalną), żeby mieć pewność, że dziecko rozumie sytuację;
- przypomina dzieciom werbalnie lub niewerbalnie (gestem lub używając znaków graficznych) o następnym punkcie w planie dnia.

Działania personelu rozwijające u dzieci poczucie przynależności do grupy oraz zainteresowanie innymi:

Personel:

- aranżuje przestrzeń tak, żeby dzieci mogły widzieć, co robią inni, m.in. poprzez podział sali na kilka stref wyposażonych w zróżnicowane zabawki i materiały czy możliwość przekształcania sali w odpowiedzi na aktualne zainteresowania dzieci;
- celebruje rytuały codziennego przywitania i pożegnania; wspólnie realizowany plan dnia, z powtarzającymi się zabawami integrującymi dzieci;
- włącza dzieci w dekorowanie sali;
- modeluje społeczne interakcje podczas zabaw z dziećmi, w których uczestniczy;
- wykorzystuje wiedzę o zainteresowaniach i temperamencie dzieci do angażowania ich we wspólne zabawy.

Działania personelu wspierające rozwój autonomii dzieci:

Personel:

- umożliwia dzieciom podejmowanie różnych ról (np. poprzez wyznaczenie w najstarszej grupie dyżurnego pomagającego w rozdawaniu sztuczków);
- zostawia dziecku czas na samodzielne wykonanie jakiejś czynności, np. przy ubieraniu się, sprzątanii, łączeniu puzzli lub aranżacji miejsca zabawy;
- stwarza dzieciom możliwości pomagania innym dzieciom;
- wspiera samodzielne rozwiązywanie konfliktów między dziećmi i udziela wsparcia w rozwiązywaniu konfliktów, jeśli same nie potrafią znaleźć rozwiązania problemu (uwaga: wskazane jest, aby osoby z personelu miały wspólną strategię wspierania dzieci w sytuacjach konfliktowych);
- umożliwia dzieciom podejmowanie decyzji i wybieranie zgodnie z ich możliwościami rozwojowymi.

Działania personelu wspierające współpracę i komunikację dzieci w grupie:

Personel:

- daje dzieciom wskazówki, jak ze sobą współpracować (np.: „Najpierw on, potem ty”);
- pozostaje w pobliżu, gdy dzieci decydują, z kim chcą się bawić;
- podpowiada dziecku, jak może się zachować w konkretnej sytuacji, a nie mówi, czego ma nie robić (koncentruje się na pozytywnych komunikatach korygujących);

- wprowadza zasady funkcjonowania dzieci w grupie i wyjaśnia ich znaczenie.

Działania personelu wspierające celebrowanie świąt i innych ważnych wydarzeń:

Celebrowanie powinno dotyczyć spraw bliskich najmłodszym dzieciom, takich jak np.:

- urodziny (personel ustala z rodzicami i wprowadza prosty zwyczaj/rytuał świętowania w grupie urodzin, taki sam dla każdego dziecka);
- Dzień Dziecka;
- Dzień Babci i Dziadka, Dzień Rodziny (personel dba o to, by dzieci nie były obligowane do dawania rodzicom czy dziadkom prezentów).

Personel:

- uzgadnia celebrowanie świąt o znaczeniu kulturowym czy religijnym z rodzicami;
- respektuje prawo dziecka do odmowy lub rezygnacji ze świętowania lub z fragmentu rytuału (np. przytulenia przez inne dzieci).

B) WSKAZÓWKI METODYCZNE/ LISTA AKTYWNOŚCI:

Wskazówki metodyczne dla personelu sprzyjające poznawaniu i doświadczaniu otaczającego świata przez dzieci:

- umożliwianie dzieciom zabawy w kąciakach tematycznych uzupełnianych regularnie nowymi materiałami, zabawkami, przedmiotami, zgodnie ze zmieniającymi się zainteresowaniami dzieci i ich aktualnymi potrzebami;
- rozwijanie zainteresowań dzieci przez dzielenie się pomysłami i pokazywanie nowych zastosowań istniejących materiałów, zabawek i pomocy edukacyjnych;
- dostosowanie czasu trwania zabaw do możliwości dzieci (zabawy trwają tak długo, jak długo dzieci są nimi zainteresowane);
- dostosowanie tematyki inicjowanych przez personel zabaw do aktualnych zainteresowań dzieci;
- zapewnianie dzieciom dostępu do materiałów wzbudzających ich ciekawość, do przedmiotów codziennego użytku oraz materiałów pochodzących z natury;
- umożliwianie dzieciom eksplorowania najbliższego otoczenia placówki i obserwowania zmian zachodzących w przyrodzie.

Wskazówki metodyczne dla personelu, wspierające u dzieci myślenie przyczynowo-skutkowe:

- opisywanie tego, co dziecko robi, co się dzieje z badanymi przez nie przedmiotami, materiałami;
- uruchamianie umiejętności skupienia na działaniu i przewidywania jego skutków (np.: „Pchnąłeś piłkę. Teraz turla się po podłodze. Ciekawe, gdzie się zatrzyma?”);
- wykorzystywanie czynności dnia codziennego (takich jak: ubieranie, jedzenie, higiena) lub tworzenie sytuacji edukacyjnych, w których dziecko może:
  - manipulować przedmiotami, materiałami;
  - podejmować czynności odwracalne i nieodwracalne;
  - robić doświadczenia;

- próbować nowych rozwiązań i sprawdzać ich skuteczność.

Wskazówki metodyczne dla personelu, wspierające u dzieci umiejętność obserwacji i doświadczania otaczającego świata:

- obserwowanie razem z dzieckiem lub dziećmi zjawisk, które przyciągają ich uwagę, i komentowanie tego (np.: „Widzę, że kapie woda z kranu, zakręcę go mocniej”; „Słyszę, że stukasz grzechotką w stół. To głośny dźwięk. Ja stukam grzechotką w dywan. To cichy dźwięk”);
- okazywanie zaciekawienia i swojego zaangażowania w badanie, modelowanie postawy ciekawości, dociekliwości, zaangażowania w swoje działanie;
- pomaganie w rozumieniu tego, co dzieci robią i obserwują, przez opisywanie i wyjaśnianie;
- zachęcanie do eksplorowania natury i terenu na zewnątrz budynku, stwarzanie możliwości swobodnej zabawy oraz opisywanie tego, co dzieci robią.

Wskazówki metodyczne dla personelu, wspierające u dzieci używanie określeń dla cech przedmiotów

- określanie i nazywanie cech przedmiotów używanych przez dzieci (dotyczących np. koloru, kształtu, faktury);
- określanie relacji między przedmiotami (np.: dużo–mało; blisko–daleko, ciepłe–zimne) w sytuacjach codziennych, swobodnej zabawy i zajęciach kierowanych przez siebie;
- dawanie dzieciom możliwości wyboru między różnymi produktami do jedzenia podczas posiłku i opisywanie różnic między nimi;
- określanie i porównywanie przedmiotów w otoczeniu (np.: duży–mały, większy–mniejszy).

Wskazówki metodyczne dla personelu, wspierające u dzieci używanie określeń przestrzennych:

- używanie w codziennych kontaktach z dziećmi takich słów, jak: góra, dół, przód, tył, lewo, prawo, nad, pod, obok, wewnątrz, zewnątrz, przed, za, obok, między, wyżej, niżej, w górze, na dole, daleko, blisko, wysoko, nisko;
- opisywanie swoich czynności i aktywności dzieci i umiejscawianie tych działań w przestrzeni („Postawiłam kubeczki do picia na tacy. Widzę, że posadziłeś misia na krześle, a zajęczka na podłodze. Chcesz, żeby zajęc siedział wyżej?”).

Wskazówki metodyczne dla personelu, wspierające u dzieci rozwój gotowości i umiejętności porozumiewania się, uwzględniające:

1) mówienie do dzieci

- komunikowanie się w sposób zrozumiały dla dziecka;
- inicjowanie kontaktu werbalnego i niewerbalnego;
- używanie pytań otwartych i rozszerzających lub inicjujących rozmowę w sposób budzący zainteresowanie albo działanie dziecka;
- stosowanie różnorodnych form wypowiedzi (pytania, zdania twierdzące, wykrzyknikowe itd.);
- towarzyszenie dzieciom w zabawach i częste komentowanie, co one robią;

- dopytywanie dzieci o ich potrzeby w czasie codziennych czynności, takich jak toaleta czy jedzenie;
- kierowanie wzroku i postawy ciała w kierunku dziecka, które coś mówi;
- zadawanie pytań rozszerzających i komentowanie w sposób zachęcający do dalszej wypowiedzi („Co się stało? Uderzyłeś się? Gdzie?”);

2) wzbogacanie słownictwa dzieci

- wykorzystywanie słów z różnych kategorii (np.: przedmioty, działania, uczucia, funkcje);
- rozwijanie interakcji dotyczących wspólnego doświadczenia lub zdarzeń z życia dziecka (np.: „Pamiętasz, jak na spacerze widzieliśmy wiewiórkę?”; „Wiem, że w domu masz psa. Co on robi, Jak przychodzisz do domu? Hau-hau?”);
- nazywanie, opisywanie tego, co robi dziecko, z użyciem nowych słów (pytanie: „Czy ten kalafior ci smakuje? zamiast: „Mniam-mniam?”);
- rozwijanie języka i słownictwa dzieci za pomocą określeń opisujących dane zjawisko, sytuację czy przedmiot i łączenia ich ze słowami, które dziecko zna;
- wypowiadanie się pełnymi zdaniami, unikanie infantylizowania;
- mówienie w pierwszej osobie („Teraz pokażę ci tę nową układankę”).

LISTA AKTYWNOŚCI:

1) rozmowy z dziećmi:

- utrzymywanie konwersacji z dzieckiem przez wymianę: słuchanie–mówienie–słuchanie;
- wykorzystywanie każdej sytuacji w ciągu dnia do prowadzenia rozmów z dziećmi (niezależnie od tego, czy jest to zabawa kierowana, czy posiłek, czy mycie rąk, ubieranie się przed spacerem itp.);
- angażowanie dziecka w słowną interakcję opartą zarówno na wspólnie dzielonym doświadczeniu, jak i osobistych doświadczeniach dziecka;

2) komunikowanie się dzieci ze sobą oraz personelem:

- stwarzanie sytuacji, w których dzieci mogą bawić się ze sobą i rozmawiać o tym, co robią;
- wspieranie komunikowania się dzieci ze sobą i z personelem (np. poprzez zabawy w telefon, w przyjęcie, w dom);
- rozmawianie z dziećmi na temat tego, co jest aktualnie przedmiotem ich uwagi;
- dawanie wskazówek dzieciom ułatwiających komunikację („Możesz powiedzieć, żeby...”; „Możesz zapytać o...”);

3) aktywny udział dzieci we wspólnym czytaniu, słuchaniu tekstów, utworów, książek:

- wprowadzenie i kultywowanie zwyczaju codziennego czytania o określonej porze, codziennych zabaw ze śpiewem;
- wykorzystywanie rymowanek, piosenek do rozpoczynania, trwania i kończenia jakiejś czynności (np. piosenka na powitanie);
- opowiadanie dzieciom książek z obrazkami i dbanie o to, żeby dzieci mogły aktywnie w tym uczestniczyć, dotykając ich, komentując treść.

Wskazówki metodyczne dla personelu, które wspierają rozwój fizyczny dzieci, uwzględniające:

1) rozwój sprawności dzieci w zakresie małej motoryki:

- zapewnienie dostępności materiałów i przedmiotów umożliwiających dzieciom rozwijanie sprawności motoryki małej;
- stwarzanie sytuacji, w których dzieci mogą ćwiczyć sprawność rąk i palców, w tym np.: zgniatać, rolować, rozplaszczać miękkie masy, trzymać małe przedmioty, doskonaląc chwytów drzeć papier;
- umożliwianie dzieciom zamykania, otwierania, zakręcania i odkręcania pojemników, wkładania i wyjmowania małych przedmiotów;

2) rozwój percepcji zmysłowej dzieci:

- umożliwianie dzieciom codziennego kontaktu z materiałami angażującymi zmysły: czucie, smak, zapach, wzrok, słuch, poczucie ułożenia ciała i równowagę;
- zapewnianie w ciągu dnia różnorodnych aktywności sensorycznych, dostosowanych do potrzeb dzieci i ich możliwości (uwaga: planowanie doświadczeń sensorycznych powinno zagwarantować dzieciom czas na zaangażowanie się i zabawę z innymi dziećmi);
- stwarzanie niemowlakom możliwości samodzielnego badania różnorodnych obiektów i swojego ciała -własnych rąk i nóg oraz twarzy;

3) rozwój sprawności dzieci w zakresie dużej motoryki:

- wspieranie niemowlaków w nauce kontrolowania ruchów ciała i nauce stania, chodzenia na czworakach i chodzenia w pionie;
- umożliwianie niemowlakom eksplorowania przestrzeni przez przenoszenie ich w różne miejsca, w których czekają nowe wyzwania, np. dążenie do interesujących przedmiotów;
- bawienie się z dziećmi w zabawy ruchowe, podążanie za tym, co robią dzieci (np. turlanie się, chodzenie na czworakach);
- stwarzanie dzieciom warunków do podejmowania nowych wyzwań związanych z przemieszczaniem się i uczeniem nowych umiejętności motorycznych;
- umożliwianie dzieciom wielokrotnego powtarzania i ćwiczenia konkretnych umiejętności ruchowych tak długo, jak długo są tym zainteresowane;
- wykorzystywanie sytuacji codziennych do ćwiczenia koordynacji wzrokowo-ruchowej, np. podczas jedzenia, ubierania się i innych czynności.

Lista aktywności personelu, wspierających rozwój sprawności fizycznej dzieci i angażowanie zmysłów, w tym:

1) zabawy angażujące zmysły wzroku, słuchu, węchu, dotyku, smaku

Opiekun inicjuje i proponuje dzieciom aktywności, takie jak:

- ścieżki sensoryczne – chodzenie na bosaka po trawie, piasku;
- zabawy wodą, błotem, piaskiem;
- malowanie rękami;
- słuchanie i wydawanie dźwięków;
- wąchanie naturalnych zapachów (warzyw, owoców, ziół, kwiatów);
- testowanie smaków;
- zabawy „koszykiem skarbów”;

2) zabawy wspierające rozwój motoryki małej

Opiekun inicjuje i proponuje dzieciom aktywności, takie jak:

- zabawa klockami;
- wkładanie i wyjmowanie elementów z pojemników;
- wlewanie, przelewanie i wylewanie wody;
- przesypanie kaszy za pomocą różnych narzędzi;
- zabawy papierem: chwytanie, darcie, składanie;
- malowanie farbami (palcami, pędzlami, stemplami);

- zabawa masami sensorycznymi (ciastoliną, plasteliną), lepienie, wałkowanie, krojenie, rwanie, łączenie;

- przyczepianie, odczepianie, zapinanie, odpinanie;
- włączanie przycisków;

2) ćwiczenie koordynacji wzrokowo-ruchowej i równowagi

Opiekun inicjuje i proponuje dzieciom aktywności, takie jak:

- wspinanie się na kanapę z wykorzystaniem poduszek, krzesełek, mocnych pudeł;
- chodzenie po śladzie;
- samodzielne jedzenie;
- malowanie;
- mycie rąk;
- ubieranie się (wkładanie i zdejmowanie prostych elementów garderoby);
- sprzątanie zabawek do pudeł;
- zabawy piłką: rzucanie, łapanie, turlanie;

4) zabawy wspierające czucie głębokie oraz kształtujące schemat własnego ciała

Opiekun inicjuje i proponuje dzieciom zabawy, takie jak:

- turlanie się;
- huśtanie się;
- przeciskanie się przez tunel;
- otulanie się kocem;
- masowanie;
- naśladowanie ruchu;
- oglądanie się w lustrze;
- zabawy „paluszkowe”.

Wskazówki metodyczne dla personelu, dotyczące twórczej ekspresji dzieci oraz niezbędne warunki umożliwiające dzieciom działania twórcze i dostęp do wytworów kultury:

- zapewnienie dostępu do materiałów umożliwiających dzieciom kreatywne działanie;
- stworzenie bezpiecznej atmosfery, bez oceniania, zapewnienie swobody działania oraz czasu potrzebnego na angażowanie się dzieci we własnym tempie i zakresie;
- docenienie procesu twórczego, a nie jakości efektu;
- wspieranie i nadawanie wartości samemu działaniu tworzenia
- nazywanie tego, co dzieci robią, bez poprawiania ich i oceniania;
- zapewnienie dzieciom czasu i miejsca na działania kreatywne w ciągu całego dnia;
- stwarzanie dzieciom okazji do ekspresji twórczej, m.in. w formie tańca, śpiewu, manipulacji materiałami plastycznymi, wydawania dźwięków;
- aranżowanie działań artystycznych nawet dla małej grupki dzieci lub pojedynczego dziecka, bez konieczności angażowania całej grupy w to samo działanie;
- dostarczanie dzieciom okazji obcowania ze sztuką (rzeźbą, malarstwem, rysunkami) o wysokiej jakości artystycznej;
- zapewnianie dzieciom kontaktu z muzyką wysokiej jakości, zarówno jeśli chodzi o jakość odtwarzania, jak i repertuar;
- zapewnianie dzieciom dostępu do książek z szatą graficzną wysokiej jakości oraz do albumów ze zdjęciami;
- organizowanie dzieciom rysowania i malowania na poziomych i pionowych dużych płaszczyznach (wielkości co najmniej A3) na wysokości ich wzroku;
- organizowanie warunków do aktywności twórczej na zewnątrz budynku – w naturze.

UWAGA: Dzieci w wieku do 3 lat nie mogą mieć kontaktu z żadnymi ekranami!

Lista działań personelu zachęcających dzieci do:

1) wyrażania twórczej ekspresji w różnych formach:

- sfera muzyczna: śpiewanie, granie, wytwarzanie dźwięków, w tym z wykorzystaniem głosu i dźwięków generowanych przez przedmioty, zjawiska, ciało, powtarzanie, modyfikowanie i tworzenie melodii, słuchanie dźwięków naturalnych i wytworzonych, słuchanie muzyki, piosenek;
- sfera plastyczna: malowanie, barwienie, rysowanie, stemplowanie, cięcie, darcie, naklejanie, komponowanie obrazów na dużych i małych przestrzeniach, komponowanie w przestrzeni trójwymiarowej, układanie, dekorowanie z wykorzystaniem różnorodnych materiałów;
- sfera ruchowa: ruch swobodny i spontaniczny, taniec swobodny, naśladowanie ruchów, tworzenie ruchów z wykorzystaniem swojego ciała i z rekwizytów, taniec do muzyki;
- sfera słowna: spontaniczne i swobodne zabawy własnym głosem – tworzenie własnych słów, wydawanie dźwięków naśladowczych, zmiana głosu, tworzenie rymów, mówienie wierszyków, zmienianie słów w znanych dziecku wierszykach;
- łączenie różnych rodzajów ekspresji: ruch swobodny do muzyki z wokalizą dziecka oraz jednoczesnym malowaniem wodą na chodniku (tworzeniem swobodnych linii);

3) wykorzystywania różnorodnych materiałów:

Zachęcanie dzieci do używania różnorodnych materiałów, takich jak: woda, piasek, błoto, trawa, liście, kamienie, zioła, warzywa, owoce, instrumenty, przedmioty wydające dźwięki, ubrania, materiały tekstylne, papier, przedmioty codziennego użytku;

3) poznawania różnych wytworów kultury:

Zapoznavanie dzieci z różnymi wytworami kultury poprzez:

- teatryki w wykonaniu opiekunów, rodziców lub zaproszonych artystów;
- słuchanie muzyki na żywo;
- słuchanie muzyki klasycznej;
- prezentowanie reprodukcji malarstwa lub rzeźby;
- czytanie i oglądanie książek i albumów o wysokich walorach artystycznych (graficznie i językowo).

ZAŁĄCZNIK B

GRUPY: NIEDŹWIADKI, DINUSIE

HARMONOGRAM DNIA

- 6.00 - 7.30** Schodzenie się dzieci do Żłobka
- 7.15 - 7.30** Czynności higieniczne i pielęgnacyjne
- 7.30 - 8.00** **I śniadanie**
- karmienie i pomoc przy spożywaniu posiłku
  - ćwiczenie umiejętności samodzielnego spożywania posiłku
- 8.00 - 8.30** Czynności higieniczne i pielęgnacyjne
- 8.30 - 9.45** Zabawy edukacyjno – rozwojowe, zabawy na świeżym powietrzu.
- 9.45 - 10.00** Czynności higieniczne i pielęgnacyjne
- 10.00 - 10.30** **II śniadanie**
- 10.30 - 12.15** **Czas na sen lub leżakowanie**
- słuchanie czytanych bajek
  - słuchanie kołysanek oraz muzyki relaksacyjnej
- 12.15 - 12.30** Czynności higieniczne i pielęgnacyjne
- 12.30 - 13.00** **Obiad**
- 13.00 - 14.30** **Zabawy tematyczne - rozwijające indywidualne zdolności dzieci**
- zabawy rozwijające umiejętności językowe
- 14.30 - 14.45** **Podwieczorek**
- 14.45 - 16.15** **Zabawy swobodne. Rozchodzenie się dzieci do domu**
- zabawy w kąciakach zainteresowań
  - czas na indywidualne rozmowy Rodziców z opiekunami

GRUPY: DELFINKI, KRÓLICZKI

HARMONOGRAM DNIA

6.00 - 7.30	Schodzenie się dzieci do Żłobka
7.30 - 8.00	Czynności higieniczne i pielęgnacyjne
8.00 - 8.30	Śniadanie
	- karmienie i pomoc przy spożywaniu posiłku
	- ćwiczenie umiejętności samodzielnego spożywania posiłku
8.30 - 8.45	Czynności higieniczne i pielęgnacyjne
8.45 - 10.15	Zabawy edukacyjno – rozwojowe, zabawy na świeżym powietrzu.
10.15 - 10.30	Czynności higieniczne i pielęgnacyjne
11.30 - 12.00	Obiad
12.00 – 13.45	Czas na sen lub leżakowanie
	- słuchanie czytanych bajek
	- słuchanie kołysanek oraz muzyki relaksacyjnej
13.45 - 14.00	Czynności higieniczne i pielęgnacyjne
14.00 - 14.30	Podwieczorek
14.30 - 16.15	Zabawy swobodne. Rozchodzenie się dzieci do domu
	- zabawy w kąciakach zainteresowań
	- czas na indywidualne rozmowy Rodziców z opiekunami

*W przypadku złych warunków atmosferycznych wyjście na dwór można przesunąć na godzinę popołudniową.

Zmienne elementy dnia to głównie swobodne zabawy dzieci oraz aktywności inicjowane przez personel.

Załącznik C

RAMOWY PROGRAM ADAPTACJI UWZGLĘDNIAJĄCY INDYWIDUALNE POTRZEBY DZIECI ORAZ ZGODNY Z ZAPISAMI KONWENCJI PRAW DZIECKA w Żłobku Miejskim nr 2 w Chojnicach.

1 . CEL PROGRAMU

Celem programu adaptacji dzieci jest zapewnienie nowo przyjętym dzieciom możliwie najlepszych warunków do płynnego, bezstresowego przejścia z domu rodzinnego do nowego środowiska, jakim jest instytucja opieki. Program ma na celu zminimalizowanie trudności adaptacyjnych dzieci, zbudowanie poczucia bezpieczeństwa, zaufania do osób z personelu, a także nawiązanie partnerskiej współpracy z rodzicami na rzecz dobra dziecka.

2 . ZAŁOŻENIA I ZAKRES PROGRAMU

- Adaptacja w instytucji to proces, który zwykle trwa ok 10 dni (ale może się różnić pod tym względem w zależności od potrzeb i wcześniejszych doświadczeń dziecka).
- Obecność rodzica lub osoby bliskiej dziecku np. babci, niani, jest niezbędna w procesie adaptacji podczas zajęć otwartych organizowanych w mało licznych grupach.
- Harmonogram pracy grupy jest dostosowywany do potrzeb dzieci adaptujących się, poprzez np. ustalenie czasu na pobyty adaptacyjne na początku dnia lub pod koniec, kiedy dzieci jest mniej, a personel może poświęcić więcej uwagi nowym dzieciom.
- Personel i rodzice troszczą się o minimalizowanie stresu dziecka, poprzez m.in. ograniczenie bodźców wzrokowych i słuchowych, spędzanie czasu na zewnątrz budynku – w naturze.
- Program dotyczy wszystkich nowoprzyjętych dzieci, niezależnie od wieku.

3. PRZEBIEG I FAZY PROGRAMU ADAPTACJI

Faza I. Poznanie

W fazie „Poznania” dziecko zaznajamia się z nowym środowiskiem (przestrzeń, ludzie, dźwięki, zapachy, zwyczaje, smaki), rodzice poznają placówkę i zasady jej funkcjonowania, personel zaznajamia się z dzieckiem i rodzicami. Etap poznawania można realizować jeszcze przed oficjalnym przyjęciem dziecka do instytucji a już po jego zapisaniu. Zajęcia otwarte dla rodzica/opiekuna z dzieckiem w grupach.

Przed rozpoczęciem uczęszczania dziecka do instytucji opieki osoba kierująca instytucją organizuje spotkanie tzw. zebranie organizacyjne z rodzicami nowo przyjętych dzieci oraz dziećmi, które zostaną przyjęte. Podczas spotkań prezentuje placówkę, jej ofertę, zapoznaje z programem adaptacji, rozdaje rodzicom materiały informacyjne.

- Jeśli dziecko jest przyjmowane w trakcie roku, te działania organizowane są indywidualnie.
- Wyznaczony/a spośród personelu opiekun/opiekunka nawiązuje indywidualny kontakt z rodzicami (telefonicznie, mailowo lub osobiście), przeprowadza wywiad, ew. omawia wypełniony przez rodziców formularz na temat potrzeb i rozwoju dziecka.
- Na podstawie zebranych informacji, opiekun/ka wspólnie z rodzicami ustala indywidualny plan adaptacji w tym: termin rozpoczęcia adaptacji (godziny pobytu, czas pobytu dziecka w pierwszych dniach) oraz udział rodzica/osoby bliskiej.
- Rodzice otrzymuje informacje dotyczące przebiegu procesu adaptacji .
- Rodzice otrzymują wskazówki, ulotkę jak przygotować dziecko do rozpoczęcia uczęszczania do żłobka/klubu, takie jak: „wizyta zapoznawcza” w instytucji opieki, stopniowe przyzwyczajanie dziecka do rozstań z rodzicami, zwiększanie samodzielności dziecka itp.

Faza II. Budowanie zaufania

1. Zadania personelu

- Wyznaczony/a spośród personelu opiekun/opiekunka kieruje ku nowemu dziecku szczególną uwagę, stara się nawiązać z nim bliski, ciepły kontakt. Często zwraca się do dziecka po imieniu, wyjaśnia co się będzie działo, zapewnia o swojej obecności i pomocy.
- Opiekun/ka zapoznaje dziecko i towarzyszącą mu osobę bliską z rozkładem dnia, obowiązującymi zasadami, pokazuje, gdzie znajdują się ważne miejsca (łazienka, szatnia, kącik zabawek itp.).
- Opiekun/ka respektuje potrzeby zachowania dystansu przez dziecko, obserwowania z boku, nie zmusza do uczestnictwa w zabawach, jeśli dziecko nie jest na to gotowe. Daje czas na oswojenie się z nowym miejscem. Dziecko może siedzieć na kolanach rodzica/osoby bliskiej lub wracać do niej, kiedy tego potrzebuje.
- Opiekun/ka pomaga dziecku w nawiązaniu relacji z innymi dziećmi - przedstawia je grupie, prezentuje ciekawe materiały, inicjuje zabawy z grupą, uważnie rozpoznaje sygnały chęci dziecka do dołączenia do grupy.

- Personel proponuje atrakcyjne zabawy, np. lepienie z ciastoliny, budowanie zjeżdżalni dla samochodów, konstruowanie wieży z dużych klocków, tory przeszkód dla dzieci (tunele, przeszkody, bujaki), przelewanie i przesypywanie

w kąćniku sensorycznym (stół lub miska z wodą na tarasie) oraz zabawy, które dziecko lubi. Zabawy dostosowane są do możliwości psychoruchowych dzieci.

- W razie trudności dziecka (płacz, agresja, wycofanie) opiekun/ka reaguje ze spokojem, zrozumieniem. Oferuje pocieszenie, wsparcie, ale nie zmusza do niczego.
- Opiekun/ka na bieżąco ustala z rodzicem/osobą bliską zakres jej aktywności oraz czas i miejsce pobytu w grupie. Omawia, jak dziecko funkcjonowało, jakie pojawiły się postępy, trudności. Wspólnie z rodzicami szuka rozwiązań ewentualnych problemów.
- Jeśli dziecko po dłuższym czasie (po 10 dniach) nadal ma duże trudności adaptacyjne, opiekun/ka konsultuje sytuację z rodzicami i osobą kierującą instytucją. Opiekunowie wspólnie z rodzicami mogą zdecydować o wydłużeniu, modyfikacji planu adaptacji.

2. Zadania rodziców

- Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa dziecku przez obecność, uważne (nienadmierne) towarzyszenie dziecku.
- Rodzic ma obowiązek uprzedzenia dziecka o swoim wyjściu.
- Stwarzanie dziecku okazji na stopniowe wchodzenie w zabawy z innymi dziećmi.
- Współpraca z personelem i stosowanie się do wskazówek dotyczących miejsca pobytu i zakresu aktywności.
- Omawianie z personelem postępów w adaptacji dziecka w czasie wyznaczonym na rozmowy przez personel

Faza III. Separacja – powierzenie

Zakończenie okresu adaptacji następuje, gdy dziecko względnie swobodnie funkcjonuje w grupie, chętnie uczestniczy w zabawach, rozstaje się z rodzicami bez większego stresu. Udaną adaptację charakteryzują m.in. następujące oznaki:

- dziecko rozpoznaje opiekunów/ki, pozytywnie na nich/nie reaguje; • dziecko odchodzi od rodzica i bawi się bez jego udziału;
- dziecko akceptuje pocieszenie od opiekunów/ki;

- dziecko po wyjściu rodzica, nawet jeśli się zasmuci lub wykaże inne negatywne emocje, potrafi się uspokoić w towarzystwie opiekuna/ki;
- dziecko rozpoznaje elementy rutyny w żłobku – odkładanie butów i kurtki na miejsce, mycie rąk przed posiłkiem, siadanie do posiłku itp.;
- dziecko włącza się w zabawy inicjowane przez opiekunkę i/lub inne dzieci;
- dziecko samo sięga po ulubione zabawki;
- dziecko jest w stanie pójść na drzemkę podczas pobytu w żłobku;

Na zakończenie adaptacji opiekun/ka podsumowuje przebieg procesu adaptacji z rodzicami dziecka, przekazuje swoje obserwacje, wnioski, ewentualne rekomendacje do dalszej pracy.

Burmistrz Miasta Chojnice

dr inż. Arseniusz Finster